

A testi fenyítés nem tiszteletet, hanem félelmet szül a gyerekekben

Soha ne verjük a gyereket!

Ma is sok családban csattannak el pofonok vagy fenékre csapások, ha a gyerek fegyelmezéséről van szó, mondván, csak így tanul, másképp nem ért a szép szóból. A testi fenyítés hatása azonnali: a gyerek abbahagyja, ami éppen tilos, de hosszú távon a visszájára fordul a fizikai bántalmazás. Farkas Kinga marosvásárhelyi gyerekpszichológussal beszélgettünk arról, hogy a gyerekverés nemcsak felesleges, de káros is a gyerekek fejlődésére nézve.

Sok szakember megfogalmazta már velősen és pontosan, hogy a fizikai fegyelmezés, nevezhetjük fizikai bántalmazásnak is, a nevelés csődje, még akkor is ha „jó szándékkal”, nevelési céllal pofozzuk fel a kicsit vagy a nagyobbát. A mai szülők többsége ösztönösen érzi, hogy mégsem etikus, hogy egy 80 kilogrammos felnőtt egy 10–30 kilogrammos gyereket megüssön, de a társadalom meglepően elnéző, ami a családon belüli erőszakot illeti. Olykor még támogató is, mondván, csak egy pofon kell neki, s nem fog többet visszabeszélni. Sokan pedig saját példájukkal jönnek: „engem is vertek, túléltem, és látod, milyen jó ember lett belőlem.”

A testi fenyítés helyett számos pozitív nevelési módszer létezik

ILLUSZTRÁCIÓ

Ha ökölbe szorul a szülő keze, hasznos belegondolni, mi lenne, ha a főnök a munkahelyen is fenékre csapással reagálna a tévedésekre

A gyerekverés csak erőfitogtatás

Sokáig elfogadott módszer volt a verés a gyereknevelésben, de egyre több szakértő mutat rá arra, hogy nemcsak teljesen felesleges, de nagyon káros is lehet a személyiségfejlődésben. A marosvásárhelyi gyerekpszichológus, Farkas Kinga, a megyei gyermekjogvédelmi igazgatóság munkatársa is határozottan kijelentette: soha ne verjük meg a gyereket. „Vannak szülők, akik azért használják a fizikai fenyítést, mert az ő szülei is ezt a fegyelmezési módszert használták. Másoknál akkor csattan a pofon, amikor vége a türelemnek, elszakad a cérna, betelik a pohár. A fizikai fenyítés hatása azonnali: a gyerek abbahagyja, ami éppen tilos, vagy a szülő úgy érzi, a gyerek megkapta a büntetést a feleselésért, vagy akár a rossz jegyért. Pillanatnyilag és felszínesen úgy tű-

nik, bevált a módszer. Hosszú távon viszont visszájára fordul: a testi fenyítés ugyanis nem tiszteletet, hanem félelmet szül, és az a gyerek, aki tudja, hogy hibájáért veréssel kell bünhődnie, mindinkább igyekezni fog, hogy a továbbiakban elrejtse tévedéseit, félrelépéseit. Hajlamosabb lesz titkolózni, és máshova fordul segítségért, nem pedig a szüleihez” – fogalmazott a pszichológus. Hozzátette: minden ismert negatív hatása mellett, a fizikai bántalmazás – legyen az fülhúzás, kézre vagy fenékre csapás – csupán erőfitogtatás. Ezzel azt tanítjuk a gyere-

A verés nemcsak fölösleges, de káros nevelési módszer.

nek, hogy mindegy, kinek van igaza, a felnőtt erősebb, és ezt ő is alkalmazni fogja: a gyerek, akit otthon bántalmaznak, nagyobb eséllyel válik ő maga is bántalmazóvá. Egy klaszrikus példával támasztotta alá a mondanivalóját a szakember: sokszor előfordul, hogy azért verik meg otthon a gyereket, mert az iskolában verekedett, holott a felnőtt tanította erre, hogy konfliktusait ökölrel, tenyérrrel, fizikai erővel rendezze.

„Néha, ha ökölbe szorul a kezünk a gyerek csínyei miatt, hasznos lehetne belegondolni, hogyha mi, felnőttek tévedünk, például munkahelyi ügyben, mit szólnánk, ha a főnökünk is egy pofonnal reagálna arra? Fel lennénk háborodva, ráadásul jogosan. Nem ugyanilyen jogosak a gyerek érzései is, amikor az üti, aki – elvileg – a világon a legjobban szereti?” – tette

Büntetést elkerülő módszerek

A büntetéssel a gyermeket stratégiaileg feloldozzuk, és a számlát kiegyenlítjük, míg a büntetést elkerülő módszerekkel a tetteivel és annak következményével szembesítjük a gyermeket, majd hagyjuk, hogy az okozott problémával saját maga birkózzon meg. A testi fenyítést és büntetést elkerülő módszerek lényege az, hogy a gyermeknek megadjuk a lehetőséget, hogy helyrehozhassa a hibát, amit okozott. Ez nem egyszerű, legtöbbször a beidegződött szülői reflexek miatt. Amikor például már sokadszorra veszíti el a kedvenc játékát vagy nagyobb gyerek esetében a telefonját, akkor első reakcióból hosszasan kifejtjük, hogy milyen felelőtlen és semmire nem tud vigyázni. Majd megfenyegetjük, hogy ezután nem kap soha semmit tőlünk, mert úgysem tud vigyázni a dolgaira. Kis idő után azonban a szülő már azon töpreng, miként is lehetne pótolni az elvesztett tárgyat – persze hozzáteszi, hogy ez volt az utolsó alkalom, mint ahogy legutóbb is ezt mondta. A gyermekek többségénél jobban működik, ha nem prédikálunk, és nem szidjuk le, negatívan minősítve őt, hanem inkább nyugodt légkörben elmagyarázzuk, hogy most nem pótoljuk az elvesztett tárgyat, a gyermeknek kell ezt megoldania. Fontos, hogy ne kerekedjen példabeszéd ebből a helyzetből, hiszen minél fiatalabb a gyermek, annál kevésbé érti meg a tett és következmény szóbeli értelmezését. A gyermekek sokkal inkább értnek a tettek nyelvén. A legfontosabb itt is – ahogy a gyermeknevelés minden területén – a következetesség.

fel az elgondolkodtató kérdést a szakember.

A „fenékre csapás” káros következményei

A Texasi és a Michigani Egyetem kutatói mintegy 16 ezer gyermek 50 éven keresztül gyűjtött adatait elemezve fogalmazták meg a kutatás tanulságait, amelyet a Journal of Family Psychology nevű szaklapban közöltek. Kiderült, hogy a korábban elfenekelt gyerekekre későbbi, felnőtt életük során is hatással volt az elfenekelés – kezdve azal, hogy már gyermekkorukban problémák adódhattak a mentális egészségükkel és fejlődésükkel. Az „elfenekelés” fogalmát jelen esetben úgy határozták meg a kutatók, hogy a szülő „az egyik pusztá kezével a gyermek hátujára üt”.

Végül összesen 13 olyan kedvezőtlen tényezőt határoztak meg, amelyet „jelentős mértékben váltott ki” az, hogy a szülők elfenekeléssel próbálták nevelni a gyereket. Ezek a rossz hatások pedig, a teljeség igénye nélkül, az alábbiak voltak: agresszió tovább romlása, antiszociális viselkedésgyek megsokszorozódása, saját belső konfliktusát másokra vetíti, például másokon kérszámon olyasmit, amiért nagyrészt ő a felelős, internalizáció elmaradása (pl. nem tud elszámítani viselkedési szabályokat), alacsonyabb önértékelés, kognitív képességek fejlődésének elmaradása, rosszabb viszony a szülővel, különböző mentális betegségek, problémák kialakulásának nagyobb valószínűsége.